

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวรรณคดี

เป็นที่ทราบกันเป็นอย่างดีว่า ภาษาเป็นวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติ และวรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของภาษา ฉะนั้นวรรณคดีจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่คนไทยควรจะหวงแหนและรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติสืบไป

กระแสร่ำราษคำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานไว้ว่า

"ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือ ของมนุษย์ชาติชนิดหนึ่ง คือเป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งสวยงามอีกอย่างหนึ่ง เช่น ในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องรักษาไว้ให้ดี"

จึงอาจกล่าวได้ว่าภาษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับชีวิตและวรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของภาษา ฉะนั้นวรรณคดีจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับชีวิตเช่นเดียวกัน แต่ยังมีบุคคลบางกลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าวรรณคดีไทยเป็นเรื่องเหลวไหล ไร้สาระ บุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่มีพื้นฐานความคิดทางการเมือง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของตน จึงเกิดความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับการเมืองขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับการเมือง

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าการเมืองเริ่มเข้ามามีบทบาทสัมพันธ์กับวรรณคดีสืบเนื่องมาจากได้มีกลุ่มบุคคลที่เรียกตัวเองว่า "กลุ่มบุคคลรุ่นใหม่" ซึ่งมีพื้นฐานความคิดทางการเมืองที่มีแนวโน้มไปในทางที่จะปฏิวัติ ล้มล้างวัฒนธรรมเก่า รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ เอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ บุคคลรุ่นใหม่ได้พยายามทุกวิถีทางที่จะล้มล้างวัฒนธรรมให้ได้ โดยหาทางแทรกซึมแนวความคิดให้กับหมู่นักเรียน นิสิต

นักศึกษา ประชาชน มีการจัดอภิปราย สัมมนา นิทรรศการ พิมพ์เอกสาร หนังสือ ยั่วยุให้
 ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นวาทกรรมคดีไทยมีไว้เพื่อรับใช้ชนชั้นศักดินาเท่านั้น วาทกรรมคดีไทยมุ่ง
 ยกย่องคนส่วนน้อยที่กดขี่เหยียดหยามประชาชน ทำให้ไม่มีความเสมอภาค ไม่มีความเป็น
 ธรรมในสังคมไทย จะเป็นผลให้ประชาธิปไตยล้มลุกคลุกคลาน จึงควรร่วมมือกันปฏิบัติ
 วัฒนธรรมลบล้างความคิดเก่า ๆ เหล่านี้ให้หมดไป ซึ่งหมายถึงการทำลายวาทกรรมคดีไทย
 นั้นเอง กลุ่มบุคคลรุ่นใหม่ได้ใช้วิธีการเผยแพร่ความคิด ยั่วยุให้เยาวชนของชาติเกิด
 ความอึกเขิมและปรารถนาจะเข้าร่วมด้วยในการต่อสู้ปฏิบัติทางวัฒนธรรม การกระทำ
 เช่นนี้ถ้าคำนึงถึงวิธีการที่นำมาใช้จะเห็นได้ว่า หลักการปฏิบัติเป็นเช่นเดียวกับการปฏิบัติ
 ใหญ่ทางวัฒนธรรมของชนชั้นกรรมาชีพในประเทศจีน "ซึ่งเมมา เซตุงและพวกได้ร่วมมือ
 กันเพื่อกวาดล้างศัตรูของพรรคคอมมิวนิสต์ ในระยะแรกของการปฏิบัติใหญ่ทางวัฒนธรรม
 ของชนชั้นกรรมาชีพ เมมา เซตุงสั่งปิดโรงเรียนหลายแห่งเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสดูการ
 รุนวายท่าทายกฎหมายของบ้านเมือง มีการประชุมเยาวชนตั้งแต่ ๑๒ ปีขึ้นไป เพื่ออบรม
 วิธีการปฏิบัติ นอกจากนี้ยังมีการแจกอาวุธ ปลดออกแซน และป้ายโฆษณา คำขวัญทาง
 การเมือง บรรดาผู้ที่ทักษะฝ่ายแดงกระจัดกระจายกันออกก่อความวุ่นวายทั่วประเทศ และ
 ทำลายล้างทรัพย์สินอันมีค่า ศิลปวัตถุแห่งชาติ เอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน
 โบราณวัตถุ จึงอาจกล่าวได้ว่าสภาพการณ์ปัจจุบันในประเทศไทยมีลักษณะใกล้เคียงกับสภาพ
 การณ์ในประเทศคอมมิวนิสต์สมัยปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๒" การกระทำของ
 บุคคลเพียงบางกลุ่มที่ต้องการปลุกระดมมวลชนขึ้นเพื่อทำลายล้างวัฒนธรรมไทยในครั้งนี้
 หาใดดำเนินไปด้วยความราบรื่นไม่ เนื่องจากคนไทยอีกจำนวนมากมีความรักและหวงแหน
 วัฒนธรรมไทย ได้เริ่มตอบโต้โดยการเขียนหนังสือโจมตี อภิปราย วิจารณ์ เพราะไม่ยอม
 สูญเสียมรดกของชาติไปง่าย ๆ เนื่องจากรู้ถือว่ามรดกเสียวัฒนธรรมของชาติก็เหมือน

๑ ชานินทร์ กรัยวิเชียร, ลัทธิและวิธีการของพรรคคอมมิวนิสต์ (พิมพ์ครั้งที่
 ๒ ศูนย์รักษาความปลอดภัย กระทรวงกลาโหม, ๒๕๑๗), หน้า ๒๓.

การสูญเสียชาติ ดังนั้น จึงเกิดการต่อสู้กันขึ้นระหว่างผู้ที่ต้องการแทรกแซงด้านความคิด เพื่อลดเล็กลงวัฒนธรรมดั้งเดิม กับผู้ที่ต้องการให้วัฒนธรรมของชาติคงอยู่ การต่อสู้ทางความคิดโดยใช้วรรณคดีเป็นเครื่องมือไต่สวนแรงยิ่งขึ้น จากระดับกลุ่มบุคคลจนกลายเป็นการต่อสู้ระดับชาติ เพราะการโจมตีวรรณคดีไทยนั้นแท้ที่จริง เป็นเพียงจุดเริ่มของความต้องการล้มล้างลัทธิการปกครองบ้านเมือง ซึ่งกลุ่มบุคคลรุ่นใหม่เห็นว่าไทยเราปกครองแบบทุนนิยม โดยรับแนวความคิดเช่นนี้มาจากการศึกษาวรรณคดีไทย ฉะนั้นเพื่อจะเปลี่ยนการปกครองให้ได้ก็ควรที่จะล้มล้างวัฒนธรรมเก่า ๆ เสียก่อน ขั้นแรกได้มุ่งทำลายวรรณคดีก่อน จึงเป็นเหตุให้วรรณคดีไทยเขาไปสัมพันธ์กับการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ยังมีเอกสาร ๒ ทาง ๆ มากมายที่พูดถึงวรรณคดีในแง่การเมือง ซึ่งเอกสารต่าง ๆ เหล่านี้เองเป็นพื้นฐานให้เยาวชนของชาติเกิดความคิดเห็นที่จะเหวาวรรณคดีไทยขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือ "ศึก" เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดโรงเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เกิดขึ้นซึ่งการเรียนการสอนวรรณคดี รวมทั้งหลักสูตรการเรียนการสอนทุกวิชาในโรงเรียน ฉะนั้นนักเรียนทุกคนมีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันก็เป็นที่เชื่อแน่ว่า ความคิดเห็นเหล่านี้ต้องแพร่ขยายกว้างออกไป เพราะนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบส่วนมากเป็นคนฉลาด ขอมพยายามหาหนทางให้เพื่อน ๆ นักเรียนโรงเรียนอื่นมีความเห็นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ นั้นขอมหมายความว่าเหล่าเยาวชนของชาติสามารถรวมพลังได้สำเร็จ เมื่อรวมพลังโค่นล้มวัฒนธรรมของชาติได้ ขั้นตอนไปก็หมายถึงการโค่นล้มชาติ เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ แต่เป็น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒ สันตัก บุญมากรรณ, "วรรณคดีไทย วรรณคดีของใคร," รวมพลัง (พระนคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๑๒), หน้า ๒๑ - ๒๔.

สุชาติ สวัสดิ์ศรี, "วรรณกรรมนอกโรงเรียน," บรรณศิลป์ฉบับเรียน พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, ๒๕๑๗), หน้า ๗๔ - ๗๕.

ที่นายอินทน์นักเรียนส่วนมากยังมีความสามัคคีกัน และมีความคิดดี จึงไม่ได้คล้อยตามทั้งหมด มีเพียงบางกลุ่มเท่านั้นที่มีความคิดเห็นคล้อยตาม ทำให้ครูในฐานะเป็นผู้เฝ้าการศึกษาแก่เยาวชนในชาติเกรงว่าประเทศจะเสียเอกราชเพราะคนส่วนน้อย จึงเกิดความคิดปกป้องวรรณคดีอันเป็นวัฒนธรรมของชาติ โดยร่วมมือกันทุกวิถีทางทั้ง ทางตรง เช่นการสั่งสอนอบรม และ ทางอ้อม เช่น การจัดอภิปราย การเผยแพร่เอกสาร ตำรา เพื่อชี้แจงให้นักเรียน และคนที่เห็นวาวรรณคดีเป็นสิ่งเลวร้ายเข้าใจวรรณคดีไทยดีขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารและงานวิจัยภายในประเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ได้พบเอกสารและงานวิจัยที่น่าสนใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสอน วิธีสอน และทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนการสอนพอสรุปได้ คือ

การสอนวรรณคดี

สิทธา พินิจภูวดล^๓ ได้กล่าวถึงการสอนว่า

๑. สอนให้เหมาะกับธรรมชาติและความต้องการของเด็ก โดยพิจารณาถึงวัยและความสนใจของเด็ก การสอนควรจะให้เด็กมีอิสระที่จะทดลองทำสิ่งต่าง ๆ และให้เด็กมีกิจกรรมมาก ๆ

๒. สอนโดยวิธีให้เด็กเรียนภาษาไทยจากประสบการณ์ของเด็กให้มากที่สุด มีใบเรียนแต่เฉพาะหนังสือตำราเรียนเท่านั้น

๓. สอนโดยใช้อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เช่น ภาพยนตร์ จานเสียงและภาพนิ่ง เป็นต้น นอกจากนี้ก็นำให้นักเรียนติดตามฟังวิทยุ โทรทัศน์ รายการที่เกี่ยวกับภาษาไทย ศึกษาออกสถานที่ เช่น การฟังคำบรรยายและปาฐกถาของวิทยากร หรืออาจจะเชิญวิทยากรภายนอกโรงเรียนมาบรรยายให้นักเรียนฟังก็ได้

๔. ควรเป็นครูคนเดียวกับสอนวิชาภาษาไทย ไม่ควรแยกวิชาและแยกคนสอน เช่น ไม่แยกสอนไวยากรณ์ วรรณคดี เป็นต้น

^๓ สิทธา พินิจภูวดล, "ระเบียบวิธีสอนภาษาไทยในโรงเรียนมัธยม" คำบรรยายวิชา ธด. ๓๑๔, มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗).

เกี่ยวกับการสอน นอกจากความคิดเห็นของ ลีทธา พินิจภูวดล แล้ว
มีหนังสือ รัตนิน ^๔ ยังได้สรุปเกี่ยวกับการสอนวรรณคดีว่า

การสอนวรรณคดีที่ถูกต้องคือการนำไปสู่แก่นแท้ของวรรณคดีนั้น ๆ โดยไม่บิดเบือน
เสริมแต่งให้เลิศลอยเกินความจริง หรือยกย่องว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ราวกับพระพุทธรูปสัก
เราควรพยายามถ่ายทอดอย่างซื่อสัตย์ที่สุดให้นักเรียนได้รู้อะไรและเข้าใจความคิดความรู้สึก
ของศิลปินอย่างแท้จริง ให้เขาใจที่ศิลปินได้สร้างภาพมาให้อ่าน ให้นักเรียนได้เห็น
เขาก็มีส่วนสัมพันธ์กับโลกของศิลปินนั้นเช่นกัน ถึงแม้จะอยู่ต่างสมัยกันก็ตาม และเปิด
โอกาสให้เขาได้พิจารณา วิเคราะห์ วิจัย โลกนั้นอย่างเต็มที่ นอกจากนี้นักเรียน
ควรศึกษาและเข้าใจถึงความแตกต่างของสังคมไทยแต่ละยุคแต่ละสมัยเพื่อที่จะได้เข้าใจ
คำว่า วรรณคดี ใดดี ดังที่ เจตนา นาควัชระ ^๕ ได้กล่าววว่า วรรณคดีนั้นมีทั้งส่วนที่
เป็นสมบัติร่วมของทุกยุคทุกสมัยทุกถิ่น และทั้งที่มีส่วนผูกพันกับยุคใดยุคหนึ่ง หรือภาวะใด
ภาวะหนึ่ง หรือถิ่นใดถิ่นหนึ่ง หรือสังคมใดสังคมหนึ่ง แม้แต่ภาษาที่วรรณคดีใช้สื่อความ
หมายก็เป็นสมบัติเฉพาะของถิ่นใดถิ่นหนึ่ง หรือกาลเวลาใดเวลาหนึ่ง ฉะนั้นการศึกษา
วรรณคดีจึงได้เป็นการศึกษาสังคมโดยยาก อนึ่ง การสอนวรรณคดีให้ได้นั้น ระบุปะนีย์
นาคทรพรท ^๖ ได้กล่าววว่า เริ่มแรกผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตร แบบเรียน คู่มือครูและ

^๔ มีหนังสือ รัตนิน, "แนวคิดเกี่ยวกับการสอนวรรณคดี" (บรรยาย ณ ศูนย์ฝึกอบรม
ครูในการอบรมครูหัวหน้าหมวดภาษาไทย โรงเรียนมัธยมแบบประสม โรงเรียนสามเสน
วิทยาลัย วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๖ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น.), หน้า ๑๐.

^๕ เจตนา นาควัชระ, "วรรณคดีวิจารณ์และการศึกษาวรรณคดี,"
วรรณไวทยาการ, (โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ๒๕๑๔), หน้า ๑๓.

^๖ ระบุปะนีย์ นาคทรพรท, คู่มือประโยชน์มัธยมศึกษาตอนต้น วิชาภาษาไทย
เล่ม ๑, พ.ศ. ๒๕๐๘, หน้า ๘.

ประมวลการสอนอย่างละเอียด แล้ววางแผนทั้งระยะยาวและระยะสั้น ผู้สอนควรทำให้
ให้เกิดศรัทธาและสนุกในการสอน ควรสนใจนักเรียนเป็นรายบุคคล ให้เกิดความเป็น
กันเองกับนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรทราบพื้นฐานความรู้ของนักเรียนด้วย นอก
จากนั้นครูควรเลือกดูว่าสิ่งใดเป็นประโยชน์และมีความหมายต่อชีวิตและอยู่ในความสนใจ
ของนักเรียนแล้ว จะทำให้นักเรียนเรียนได้ดี ทั้งยังจำได้แม่นยำโดยไม่ต้องเคี่ยวเข็ญ

สุวรรณา เกรียงไกรเพชร^๗ กล่าวถึงการสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษา
สรุปได้ดังนี้ คือ

ในการสอนวรรณคดีไทย โรงเรียนควรเลือกครูผู้สอนให้เหมาะสม ครูจะต้อง
พยายามศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหาที่จะเสนออย่างละเอียดทุกแง่มุม ในการสอนจะต้องเป็นทั้ง
ผู้แนะให้นักเรียนเห็นความงามของวรรณคดี และเป็นทั้งผู้วิจารณ์ คือ ประเมินคุณค่าของ
วรรณคดีนั้น ๆ ให้นักเรียนเห็นว่า มีลักษณะเด่น มีความงาม และมีค่าอย่างไร ครูต้อง
สร้างความรู้ที่ติดใจในการเรียนวรรณคดีให้แก่เด็ก โดยมุ่งหลักที่ว่า วรรณคดีเป็นสิ่งที่สอนให้
คนรู้สึกถึงความงาม ความปรารถนาปรารถนาในชีวิตวรรณคดีแสดงความเป็นไปแห่งชีวิตใน
จินตนาการของผู้แต่ง โดยที่ชีวิตในวรรณคดีนั้นประกอบขึ้นด้วยความมีเหตุผล ไม่ใช่เป็น
ไปโดยความบังเอิญ เมื่อวรรณคดีเป็นเรื่องที่มีเหตุผลและมีพื้นฐานของความเป็นจริง
การสอนก็ควรที่จะไขหลักเกณฑ์ที่เป็นเหตุผล เป็นความจริงที่เด็กมองเห็นได้ เปรียบเทียบ
ได้ วิธีที่ครูอาจช่วยให้เด็กสนใจวรรณคดีมากขึ้นก็คือ ให้เด็กมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่าง
เปิดเผยตรงไปตรงมา จะทำให้เด็กรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วมมีสิทธิ์ในการเรียน มีความคิดเห็นที่
ครูยอมรับฟัง นอกจากนี้ครูควรสอนให้เด็กรู้จักการวิจารณ์วรรณคดี ซึ่งนับว่ามีความสำคัญ
มากสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

^๗ สุวรรณา เกรียงไกรเพชร, "การสอนวรรณคดีไทยระดับมัธยมศึกษา,"
กรอภษาและวรรณกรรม (พระนคร : ศรีเมืองการพิมพ์, ๒๕๑๖), หน้า ๒๓๔-๒๔๔.

การสอนวิชาวรรณคดี เพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าและสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้นั้น สิ่งสำคัญคือ ครูสอนวิชาวรรณคดี ครูจะต้องรู้จักมุ่งหมายของวิชาวรรณคดี สามารถอธิบายแก้ไขข้อข้องใจของนักเรียนได้ว่า "เรียนวรรณคดีไปทำไม" ถ้าความคิดว่า "เรียนไปทำไม" เกิดขึ้นในใจของนักเรียนก็ยิ่งนับว่าพอจะแก้ไขได้ไม่ยาก แต่ถาเกิดขึ้นในใจครูแล้ว อาจจะไม่ยาก และผลที่เกิดขึ้นย่อมจะเสียหายทั้งแก่ตัวครูเอง แก่นักเรียนจำนวนมาก และที่เสียหายหนักก็คือ เสียหายแก่วิชาภาษาไทยอันเป็นมรดกสำคัญของชาติ วิธีการสอนวรรณคดีนั้นไม่ใช่สอนแต่เพียงให้รู้เรื่องหรืออยากรู้เรื่องที่จะต้องเรียน แต่ต้องสอนให้นักเรียนเกิดความขบถากรู้และอ่านเรื่องอื่น ๆ ที่ไม่ใช่หนังสือวรรณคดีเฉพาะในชั้นนั้นด้วย ครูต้องสร้างความสนใจในเนื้อหาวิชาที่สอนก่อน พยายามศึกษาทำความเข้าใจในสิ่งที่สอนนั้นให้ละเอียดทุกแง่มุม พยายามสอนนักเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในการสอนครูต้องพยายามหาทางให้นักเรียนรู้สึก ว่า วรรณคดีเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความสนุกเพลิดเพลิน ทั้งยังส่งเสริมให้อ่านเกิดความมั่งคั่งในค่านิยม จิตใจและปัญญา ให้นักเรียนรู้สึกซาบซึ้งในรสไพเราะของภาษาในวรรณคดีโดยสังเกตจากถ้อยคำ สำนวน โวหาร สัมผัส ตลอดจนศิลปะในการแสดงออกของกวีอันก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจให้นักเรียนได้ความรู้สึกในค่านิยมต่าง ๆ ให้เข้าใจศัพท์และเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดี เมื่อเราหยิบหนังสือวรรณคดีเล่มหนึ่งซึ่งได้รับการยกย่องหรือผู้นิยมยกย่อง เรา ประารณาหลายอย่างจากหนังสือ เช่น ความสำเร็จอารมณ์ ความรู้เชิงภาษา ประารณาได้ขึ้นใจฟังการไต่ถามภาษาที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าที่เราใช้เองเป็นประจำ ภาษาที่มีอำนาจกระทบความรู้สึกได้ เราประารณาความนึกคิดที่แปลกไปจากที่เราพบอยู่ประจำ ความรู้เรื่องชีวิตมนุษย์อันกว้างขวางกว่าที่เราได้พบ เราอยากฟังเสียงสระและพยัญชนะนั้นยอมหมายความวาทะกิจของวรรณคดีคือการสอนภาษา และภาษาในวรรณคดีย่อมแตกต่างไปจากหนังสือตำราสอนภาษาและศีลธรรม นอกจากนั้นแล้วครูควรปลูกฝังให้

๔ สุวรรณภา เกวียงไกรเพชร, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓๔ - ๒๓๕.

๕ บุญเหลือ เทพสุวรรณ, วิเคราะห์วรรณคดีไทย (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๗), หน้า ๔ - ๕.

นักเรียนเข้าใจว่า วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์จริง เมื่อวรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์จริงและเราสนใจกับชีวิตมนุษย์ เราก็ต้องศึกษาวรรณคดี การศึกษาวรรณคดีไม่ได้อยู่ที่การจดจำเพียงอย่างเดียว แต่อยู่ที่ผู้จักคิดให้เกิดความเข้าใจจนสามารถนำไปใช้หรือแก้ไขให้เกิดเป็นคุณหรือประโยชน์ขึ้นแก่ตนเอง และคนอื่นอีกด้วย ๑๐

สีหชา พินิจภูวคด^{๑๑} ได้กล่าวว่ การศึกษาวรรณคดีปัจจุบันอาจจะใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้ หมายความว่าวิชาวรรณคดีมีฐานะเป็นศาสตร์ในการศึกษาอาจจะหยิบยกเอาความคิดและความรู้สึกมาหาเหตุผล โดยตั้งสมมุติฐานพิสูจน์และสรุปเป็นทฤษฎีได้ เพราะวรรณคดีเป็นบันทึกของความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ในแต่ละสังคม แต่ละกลุ่ม แต่ละรุ่น แต่ละสมัย เป็นบันทึกที่ใช้วิธีการสวยงาม ประณีตในการผลิตหรือสร้างสรรค์ หรืออาจเรียกว่า ใช้เทคนิคพิเศษในการประดิษฐ์และประดับตกแต่ง

นอกจากนี้แล้ว ในการสอนวรรณคดียังเป็นโอกาสอันดีที่ครูจะได้ปลูกฝังให้นักเรียนรักภาษา รักวรรณคดี และรักชาติ ดังที่ รุະปะนีย นาคกรทรรพ^{๑๒} ได้กล่าวว่ ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่คนไทยสมัยโบราณได้ถ่ายทอดสืบเนื่องตอ ๆ กันมาจนถึงคนไทยในปัจจุบัน เด็กไทยจึงควรได้รับการอบรมสั่งสอนให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมทางภาษา จนเกิดความภูมิใจที่มีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติสมกับที่เป็นชาติเอกราช การที่เด็กจะเกิดความรักและนิยมมีใจเป็นสิ่งที่จะบังคับให้เกิดขึ้นได้ การให้เด็กมีโอกาสศึกษาวรรณคดีไทยก็เป็นทางหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กรู้ถึงความไพเราะงดงามของภาษาได้

^{๑๐} บุญเหลือ เพ็ญสุวรรณ, เรื่องเดิม, หน้า ๔ - ๕.

^{๑๑} สีหชา พินิจภูวคด, "แนวโน้มของวรรณกรรมไทยในปัจจุบัน" เอกสารสัมมนา การสอนวรรณกรรมไทยในปัจจุบันระดับอุดมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{๑๒} รุະปะนีย นาคกรทรรพ, คู่มือครูประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น วิชาภาษาไทย เล่ม ๑ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๔).

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนวรรณคดีไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมุ่งหมายให้นักเรียนมีพื้นฐานสำหรับจะศึกษาวรรณคดีในชั้นสูงต่อไปด้วย ฉะนั้น การสอนใหม่บรรลุจุดมุ่งหมายก็ควรสอนโดยชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับขนบธรรมเนียมประเพณี ทั้งในแบบเรียนภาษาไทยและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน เมื่อนักเรียนเห็นคุณค่าด้านวัฒนธรรมแล้ว ก็อาจเกิดความรู้สึกที่อยากจะเชิดชูทะนุบำรุงภาษาไทยขึ้นมาเอง การสอนให้นักเรียนรักภาษาเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะภาษากับความคิดเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ภาษาช่วยให้มนุษย์สามารถคิดค้นหาเหตุผลและตัดสินใจได้ ครูภาษาไทยมีโอกาสดีเป็นอย่างยิ่งในการที่จะช่วยฝึกให้นักเรียนเป็นคนรู้จักใช้ความคิดและคิดเป็นการที่นักเรียนรู้จักคิดเป็นก็นับว่าครูได้ช่วยส่งเสริมความเจริญของทางปัญญาของนักเรียน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าแก่ชีวิตมากที่สุด เด็กจะเริ่มรู้จักใช้ดุลยพินิจของตัวเอง และสามารถพึ่งตัวเองได้ในอนาคต

หลังจากที่ได้ศึกษาผลงานการวิจัยของหลายคน เช่น กองเคลือบพานิชกุล^{๑๓} สว่างจิตต์ บารมีอวยชัย^{๑๔} ศิธร แสงธนู^{๑๕} พบว่าในการสอนวิชาวรรณคดีนักเรียนไม่ชอบนัก แต่ก็ยังชอบมากกว่าวิชาการใช้ภาษาและหลักภาษา เพราะเนื้อหาในวรรณคดีสนุก ตื่นาน จากผลการวิจัยดังกล่าวยังพบข้อสังเกตที่คล้ายคลึงกันหลายประการ เช่น ครูสอนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาวรรณคดีไทย ครูมิได้มุ่ง

^{๑๓} กอง เคลือบพานิชกุล, "การศึกษาความเหมาะสมของเนื้อหาในแบบเรียนวรรณคดีไทย" (ปริญญาเนพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๖).

^{๑๔} สว่างจิตต์ บารมีอวยชัย, "การสอนวรรณคดีไทยในวิทยาลัยครูกรุงเทพฯ มหานคร" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗).

^{๑๕} ศิธร แสงธนู, "การสำรวจการสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนปัจจุบัน" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗).

สอนให้นักเรียนเข้าใจคำว่า วรรณคดีและคุณค่าของวรรณคดี การสอนส่วนใหญ่มักจะเน้น
ในกานประวัติ คัพท์ ตำนวนโวหาร ครูมิได้เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น หรือ
ซักถามข้อสงสัย ครูขาดอุปกรณ์การสอน การเรียนการสอนมีเพียงหนังสือแบบเรียนเพียง
เล่มเดียว นอกจากนี้ครูสอนยังพยายามยึดเป็ยความคิดเห็นของตนที่มีต่อวรรณคดีไทยไป
สู่ผู้เรียน และต้องการให้ผู้เรียนมีความเห็นคล้อยตามโดยไม่มีข้อขัดแย้ง อันเป็นการจำกัด
ความคิดเห็นของผู้เรียน

รัชฎา วงศ์วานิช ๑๖ ได้กล่าวถึงการสอนวรรณคดีไทย โดยใช้ประสาทสัมผัส
หลายคานว่า การสอนวิธีนี้ปัจจุบันมีผู้ทดลองใช้ตามสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ในอเมริกา
เห็นอย่างแพร่หลาย การสอนวิธีนี้ ครูเป็นผู้รับผิดชอบในการจูงใจให้นักเรียนรักการ
อ่าน พร้อมทั้งฝึกผู้เรียนให้พัฒนาความคิดและนำความรู้ที่ได้จากวรรณคดีและนวนิยายต่างๆ
มาวิเคราะห์สภาพสังคมและนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ผู้สอนมีอิสระที่จะ
คิดสร้างสรรค์วิธีการต่าง ๆ หลายคาน โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด ความสามารถ
และภูมิหลังของนักเรียนแต่ละคน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๖ รัชฎา วงศ์วานิช, "การสอนวรรณคดีโดยใช้ประสาทสัมผัสหลายคาน,"
วิทยาสาร ปีที่ ๒๕, ฉบับที่ ๔, ๒๒ (มกราคม, ๒๕๐๗), หน้า ๓๘ - ๔๐.

วิธีสอนวรรณคดี

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ^{๑๗} กล่าวว่า วรรณคดีคือหนังสือที่แต่งด้วยภาษาอันสุนทร มีหลายหลักในการตัดสินว่า หนังสือชนิดใดคือวรรณคดี ชนิดใดไม่รับนับถือว่าเป็นวรรณคดี แต่ที่เห็นความเห็นส่วนตัวไม่พบและเห็นการอ่านไม่พบ เพราะถ้าผู้อ่านจะวินิจฉัย ผู้อ่านจะต้องมีประสบการณ์มาก วรรณคดีเป็นศิลปะ ผู้อ่านต้องเข้าใจหลักศิลปะ และเข้าใจความเป็นศิลปะเป็น วรรณคดีเป็นศิลปะที่อาศัยภาษาเป็นวัสดุอย่างหนึ่ง ผู้อ่านต้องรูภาษากว้าง รูชีวิตกว้าง จึงจะเข้าใจวรรณคดี ในการสอนวรรณคดีที่เป็นมรดกนั้นควรทำดังนี้

๑. นักเรียนทุกประเทศควรรับทราบประวัติวรรณคดีของตน เพื่อให้รู้วามรรณคดีของชาติมีลักษณะอย่างไร มีงานชิ้นเอกที่บรรพบุรุษยกย่อง คืออะไรบาง ยกย่องเพราะเหตุใด คนรุ่นหลังควรภูมิใจเช่นเดียวกับบรรพบุรุษหรือไม่ เพราะเหตุใด บางเรื่องคนรุ่นใหม่มักจะเห็นถึงความหย่อนคุณภาพในบางอย่างตามทัศนะของคนรุ่นใหม่ เพราะเป็นธรรมดาที่ชาติจะเจริญก้าวหน้า คนรุ่นหลังย่อมมีความรู้ความคิดมากกว่าคนรุ่นก่อน แต่ในขณะที่เดียวกันต้องยอมรับความจริงว่า ถ้าคนรุ่นก่อนไม่เริ่มอะไรไว้ คนรุ่นหลังก็ต้องเริ่ม ซึ่งก็ทำให้พัฒนาการของชาติช้าไป คนรุ่นใหม่ก็ควรทำให้ดีกว่าเก่า

๒. นักเรียนต้องได้เรียนวรรณคดี เช่นเดียวกับนักเรียนกฎหมายต้องเรียนตัวกฎหมาย วรรณคดีที่คิด เลือกลงให้นักเรียนเรียนนั้นควรมีหลายประเภทหลายแบบ บางเรื่องยาวมากก็ต้องตัดตอนมาให้เรียน เช่น รามเกียรติ์ แต่นักเรียนควรเห็นตัววรรณคดีทั้งเรื่อง งานประพันธ์ที่สั้นพอให้นักเรียนอ่านได้ ก็ควรให้ไปอ่านทั้งเล่ม เพราะศิลปะกรรมนั้น ศิลปินสร้างขั้นทั้งชั้น ถ้าจะดูแค่เพียงครึ่งชิ้นแล้วจะตีหรือชมก็ไม่มีศิลปะกรรมแก่ศิลปิน การเข้าใจ

^{๑๗} บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, "พันธกิจของแผนกวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัย" รายงานสัมมนาเรื่องการสอนวิชาภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา (พระนคร . โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๗), หน้า ๘๖.

คิดปะตองมีชั้นมีลำดับ คิดปกรรรมบางชั้นอาศัยความชำนาญจึงดูออกว่า งานอย่างไรมีที่ติ
อย่างไร การเข้าถึงวรรณคดี ต้องพยายามใ้ใหญ่เรียนเกิดความคิดเชิงวิจารณ์ ครูควร
ใ้ให้นักเรียนเกิดความคิดเห็นของตนใหม่มากที่สุดที่จะทำได้ แล้วครูก็ควรบอกความคิดเห็น
ของครูใ้ให้นักเรียนทราบ สำหรับเป็นแนวทางใ้ให้นักเรียนคิดต่อไป

๓. ต้องมีวัสดุสำหรับฝึกการเรียนวรรณคดี แบบฝึกที่ดีที่สุดสำหรับการสอน
วรรณคดีว่าจักษ์หรือการเข้าถึงวรรณคดี คือ วรรณกรรมที่ใ้เปรียบเทียบกับงานวรรณศิลป์
ที่ครูต้องการใ้ให้นักเรียนเข้าถึง เช่น ถ้าจะใ้เขาถึงวรรณคดีร้อยกรองยอดเยี่ยมก็ควรใ้
อ่านร้อยกรองที่ไม่ค่อยดีบ้าง เพื่อใ้นักเรียนหาที่คิดเองใ้ได้ง่าย ๆ และวรรณคดีร้อยแก้ว
ก็เช่นกัน ๑๘

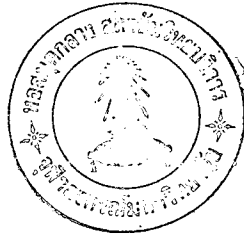
เกหลง พานิช ๑๙ กล่าวถึงวิธีสอนเพื่อใ้ให้นักเรียนเข้าถึงวรรณคดีว่า
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของการวิพากษ์วิจารณ์ ครูควรเปิดโอกาสใ้นักเรียนพูดและครู
ต้องพยายามระวังมีใ้ให้นักเรียนเกลียดวรรณคดี ซึ่งการกระทำอันจะก่อใ้ให้นักเรียนเกลียด
วรรณคดี ได้แก่

๑. สอนเหมือนสอนนิรุกติศาสตร์ หรือโครงเรื่องศัพท์
๒. สอนเหมือนสอนศีลธรรม
๓. สอนเหมือนสอนคัมภีร์
๔. สอนเหมือนสอนอ่านเอาเรื่อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๘ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, "การสอนภาษาไทยกับค่านิยมในปัจจุบัน,"
วิทยาสาร, ปีที่ ๒๖, ฉบับที่ ๒ (๑๐ มกราคม, ๒๕๑๘), หน้า ๓๖ - ๓๗.

๑๙ เกหลง พานิช, "วรรณคดี," บันทึกคำบรรยายวิชาภาษาไทยระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย (ระเนนคร์ : โรงพิมพ์สหกรณ์ขายส่งแห่งประเทศไทย,
๒๕๐๘), หน้า ๓๓ - ๓๔.

- ๕. สอนเหมือนสอนตำนาน
- ๖. สอนเหมือนสอนศาสนา
- ๗. ให้นักเรียนอ่านหนังสือ หรือบทประพันธ์ที่ไม่เหมาะแก่วัย
- ๘. การสอนวรรณคดี ไม่น่าให้นักเรียนสนใจในคุณลักษณะของวรรณคดี แต่ไปเน้นทางที่ไม่ใช่วรรณคดี

๙. ให้นักเรียนทำในสิ่งที่นักเรียนยังไม่พร้อมจะทำ

๑๐. ไม่ให้ความช่วยเหลือนักเรียนเพียงพอ

ถ้านักเรียนยังไม่ถึงวรรณคดี ครูก็ควรทำให้นักเรียนเข้าใจวรรณคดี โดย

๑. สอนให้เหมาะแก่วัย เช่น เด็กเล็กยังไม่อยากวิจารณ์ เด็กวัยรุ่นต้องการ

วัสดุปัญหา

๒. ให้นักเรียนตีความตามวัยและความรู้สึกของตน โดยไม่บังคับให้เชื่อ

พยายามส่งเสริมให้มีจินตนาการ รับฟังความคิดของผู้อื่นและพยายามให้นักเรียนตีความ
ความเห็นที่ถูกต้องมีได้มีทางเดียว

๓. ให้นักเรียนรู้จักเทียบเคียงเรื่องราวในวรรณคดีกับชีวิตในปัจจุบัน เช่น

ให้พิจารณาการกระทำของบุคคลในเรื่อง ในด้านดีและร้าย เป็นต้น

๔. ให้นักเรียนเข้าใจสัญลักษณ์ของวรรณคดี เช่น เจ้าเงาะ หมายถึง

คนที่สร้างหนากากก่าบังความดีเอาไว้ หรือมีความดีขยภายใน

๕. ให้นักเรียนลองตั้งนิษฐานเรื่องที่สืบเนื่องกันกับวรรณคดี เช่น เรื่องยักษ์

เป็นต้น

วิธีการสอนวรรณคดีใหม่บรรลุถึงจุดประสงค์ขอที่ว่าให้เด็กรักและนิยมวรรณคดีด้วย

ใจจริง ทองเครือ เกษมสุวรรณ^{๒๐} ไกลลาวไวกว่า ชั้นต้นครูไม่ควรบังคับว่านักเรียน

^{๒๐} ทองเครือ เกษมสุวรรณ "การสอนวรรณคดีไทยในชั้นมัธยมปลาย,"

จะตองอ่านเฉพาะหนังสือประเภทวรรณคดี ครูควรใหโอกาสสนับสนุนใหนักเรียนไดอ่านหนังสือประเภทตาง ๆ อาจเป็นพวกนิยายหรือวรรณกรรมตาง ๆ ซึ่งนักเรียนจะเขาใจงาย เมื่อนักเรียนคิดใจหนังสือแลวจึงคอยชักจูงใหนักเรียนสนใจอยากอ่านหนังสือที่สัซนตามลำดับ ถ้าเชนนัักเรียนจะเขาถึงวรรณคดีใกองาย การเรียนวรรณคดีมีส่วนสัมพันธ์กับวุฒิภาวะอยู่มิใช่นอย ถ้านักเรียนยังไม่บรรลุนิติภาวะพอ บางทีก็ยากที่จะเขาใจวรรณคดีสูง ๆ ใด ในการจัดหาหนังสือใหนักเรียน ครูควรศึกษาใหทราบความต้องการ (need) และความสนใจ (interest) ของนักเรียนจึงจะทราบว่า หนังสือชนิดใใดที่นักเรียนส่วนมากชอบอ่าน เพราะเหตุใใด วิธีการที่จะสามารถทราบใไดว่านักเรียนชอบหนังสือประเภทใใดก่อนอื่นจะต้องศึกษาความต้องการของใเด็กวัยรุน ซึ่งนักจิตวิทยาใรวบรวมความต้องการของนักเรียนวัยรุนใใดังนี้

๑. ต้องการความมั่นคงแกตนเอง
๒. ต้องการความเป็นส่วนหนึ่งขงหมู่คณะ
๓. ต้องการความรัก
๔. ต้องการประสบผลสำเร็จ
๕. ต้องการอยากรู
๖. ต้องการความเพลิดเพลิน
๗. ต้องการความพึงพอใจใสุนทรียะ

สีทา พินิจกุล ๒๑ ใใกล่าวถึงวิธีสอนวรรณคดีใเหมาะสมกับลักษณะของวรรณคดี ดังสรุปใใดังนี้

๒๑ สีทา พินิจกุล, "วิธีสอนวรรณคดีใไทย," (คำบรรยายวิชาการสอนวรรณคดีใไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๕).

๑. การสอนวรรณคดีประจำชาติ (National Literature) ต้องสอนให้รู้ความเป็นมาของชาติ เช่น การสอนวรรณกรรมสุโขทัย ครูต้องชี้ให้เห็นประวัติความเป็นมาของชนชาติไทยครั้งติดต่อกับเขมร เช่น เมื่อพบข้อความจากวรรณกรรมสุโขทัยว่า "ใครจะมักเลื่อนเลื่อน" (ขอความในศิลาจารึกหลักที่ ๑) หมายความว่าคนไทยในสมัยนั้นมีสิทธิเสรีภาพในการร้องเพลง คนสมัยปัจจุบันนี้จะเห็นว่าเป็นเรื่องไม่แปลก แต่ถ้าศึกษาประวัติศาสตร์จะทราบว่าสมัยก่อนนั้นคนที่ไปทาสจะไม่มีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย ไม่มีโอกาสใครร้องรำทำเพลงเลย ฉะนั้นการรู้ประวัติศาสตร์จึงทำให้เข้าใจวรรณกรรมได้ดีขึ้น นอกจากนี้ควรสอนโดยเปรียบเทียบให้เห็นลักษณะวรรณกรรมแต่ละสมัย เช่น สมัยอยุธยาตอนต้นนั้น ไทยมีวรรณกรรมโองการแข่งนำ กฎมณเฑียรบาล ทั้งนี้เพราะสถาบันพระมหากษัตริย์ต้องการความมั่นคงและความซื่อสัตย์จงรักภักดี ครั้นถึงสมัยอยุธยาตอนกลางเป็นยุคที่บ้านเมืองมีความสุขสงบ ประชาชนมีเวลาว่างคิดค้นหาวิธีแก้ค่าประพันธ์แปลก ๆ ใด ดังนั้นยุคนี้จึงมีการพลิกแพลงแต่งบทประพันธ์แบบต่างๆ เช่น การแต่ง โคลง ฉันท์ กาพย์ เป็นต้น ในสมัยอยุธยาตอนปลายมีวรรณกรรมประเภทชุมนุมจดหมายเหตุดัง ๆ ทั้งนี้เพราะเป็นสมัยที่เหตุการณ์บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไป เพราะมีการติดต่อกับต่างประเทศ และคนไทยได้รับสิ่งแปลกใหม่มากมาย จึงเป็นแรงกระตุ้นให้คนสมัยนั้นอยากให้คนรุ่นหลังทราบ จึงได้เขียนชุมนุมและจดหมายเหตุขึ้นไว้ ต่อมาสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นซึ่งมีแต่ศึกสงคราม พระมหากษัตริย์จึงโปรดให้มีการแปลเรื่องสามก๊กเพื่อคนไทยจะได้รู้ถึงกลศึกต่าง ๆ

๒. การสอนวรรณคดีไทยประเภทสะท้อนอารมณ์ (Emotional Literature) ครูต้องสามารถหยิบยกสายใยแห่งความเศร้าให้ใจเพื่อที่จะสอนหรือแนะนำให้นักเรียนเข้าใจจุดสำคัญของวรรณคดี ซึ่งเป็นจุดใจการดำเนินเรื่องยืดยาวออกไป เช่น เรื่องพระลอ มีสายใยความเศร้าอยู่ที่รักต้องห้าม เรื่องสังข์ทอง มีสายใยแห่งความเศร้าอยู่ที่ความหวัง วิชาของเมียน้อยที่มีต่อเมียหลวง

๓. การสอนวรรณคดีในฐานะที่เป็นศาสตร์ วรรณคดีนอกจากให้ความสะเทือนใจและความงดงามแล้วยังให้ความรู้อีกด้วย วรรณคดีเป็นผลงานของมนุษย์ซึ่งเป็นส่วน

หนึ่งของสังคม วรรณคดีจึงเป็นที่เก็บรวบรวมองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคมไว้อตามสภาพของสังคมนั้น การสอนครูจึงควรแนะให้นักเรียนเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแทรกไว้ด้วย ซึ่งเป็นการสอดแทรกเพื่อเพิ่มความเข้มข้นของเรื่อง และยังทำให้ผู้ศึกษาวรรณคดีได้ความรู้ความเข้าใจและเห็นโลกกว้างขึ้นด้วย เช่น เรื่องเกี่ยวกับไสยศาสตร์ในเรื่องพระลอ ยุทธศาสตร์ในเรื่องสามก๊ก การสอนศาสตร์ในวรรณคดีมิได้หมายความว่าเป็นการสอนวรรณคดีอย่างสอนตำราความรู้อื่น ๆ

รัชฎา วงศ์วานิช ๒๒ ได้กล่าวถึงวิธีการสอนวรรณคดีไทย โดยลำดับขั้นไว้ดังนี้ คือ

ขั้นที่หนึ่ง ครูผู้สอนจะเลือกเรื่องที่คิดว่านักเรียนสนใจเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนใช้ภาษาดีและสนุก ต่อจากนั้นจะทำบัญชีรายชื่อประมาณ ๑๐ - ๒๐ เรื่อง และจัดหนังสือดังกล่าวเข้าห้องสมุด เมื่อเปิดเรียน ๒ - ๓ ชั่วโมงแรกครูจะพยายามชักจูงให้นักเรียนสนใจไปอ่านโดยเล่าเรื่องย่อบาง หรืออ่านบางตอนที่ประทับใจให้นักเรียนฟัง

ขั้นที่สอง เมื่อนักเรียนได้อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้ว ครูให้นักเรียนที่สนใจหนังสือเล่มเดียวกันมารวมกลุ่ม ประมาณกลุ่มละ ๓ - ๔ คน เพื่อประชุมกลุ่มย่อย ถกเถียงอภิปรายแก่นเรื่อง คติธรรม ตัวละคร วิเคราะห์การใช้ภาษาและอื่น ๆ โดยมีครูคอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำ แต่สิ่งที่เน้นมากคือ นักเรียนที่อ่านเรื่องเดียวกันไม่จำเป็นต้องมีความเห็นอย่างเดียวกัน ทุกคนสามารถตีความตามความเข้าใจของตน พร้อมทั้งสามารถยกเหตุผลสนับสนุนความคิดของตน ซึ่งนักเรียนจำเป็นต้องอ่านเรื่องหลายเที่ยวอย่างลึกซึ้ง

ขั้นที่สาม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานของการอ่านต่อเพื่อนร่วมชั้น โดยใช้อุปกรณ์และวิธีการช่วย เช่น ภาพ สไลด์ ภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นจานเสียง ละคร เป็นต้น

ขั้นสุดท้าย วัตถุประสงค์ว่า การถ่ายทอดผลการอ่านต่อเพื่อนร่วมชั้นนั้น ได้
 ผสมความมุ่งหมายแค่ไหน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทั้งชั้นได้วิเคราะห์ วิจาร์ และ
 อภิปรายอย่างกว้างขวาง

ต่อนั้น ครูอาจฝึกโดยการป้อนคำถามชนิดต้องตอบด้วยการคิดหาเหตุผลและให้
 นักเรียนอภิปรายกับครูหรือเขียนเรียงความส่ง ซึ่งผลจากการอ่านและรู้จักคิดหาเหตุผลตอบ
 คำถาม จะทำให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์สภาพสังคมและสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตตนเองได้

ทัศนคติต่อวิชาวรรณคดีไทย

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ นางสาวลัดดา อิมประภา^{๒๓} ได้วิจัยเรื่อง "ทัศนคติ
 ของนักเรียนพลศึกษาต่อวิชาภาษาไทย" โดยมีความมุ่งหมายที่จะสำรวจทัศนคติความ
 ต่องานของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เพื่อหาทางปรับปรุงการเรียน
 การสอนภาษาไทยให้ดีขึ้น ผลของการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

เมื่อเรียนในชั้นมัธยม นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยทุกวิชา ยกเว้น
 ไวยากรณ์ไทย นักเรียนชอบเรียนวรรณคดีมากที่สุดเพราะมีคติว่าเรียนแล้วได้ความรู้ ผู้ที่
 ชอบเรียนวรรณคดีไทยมีทัศนคติที่ดีเพิ่มขึ้นเมื่อเข้าโรงเรียนพลศึกษา (นักเรียนส่วนใหญ่
 มีความเห็นว่าหลักสูตรที่วางไว้เหมาะสมแล้ว) ส่วนการวัดผลชอบการวัดผลแบบปรนัยชนิด
 เครื่องหมายติดถูกมากที่สุด และต้องการให้มีกรวัดผลทุกครั้งที่จบบทเรียน ชอบครูที่มี
 ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาให้เข้าใจได้ และชอบการปกครองชั้นแบบประชาธิปไตย
 นักเรียนมีความเห็นว่าภาษาไทยมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน กิจกรรมที่ต้องการให้ทาง
 โรงเรียนจัดคือ การพาไปศึกษานอกสถานที่

^{๒๓} ลัดดา อิมประภา, "ทัศนคติของนักเรียนพลศึกษาต่อวิชาภาษาไทย,"
 วิทยานิพนธ์คณะครุศาสตร์, ๒๕๐๕.

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ นางสาวอรสา เจนพนัส^{๒๔} ได้ทำการวิจัยเรื่อง " การสำรวจวิธีสอนนิสิตวิชาวรรณคดีไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญในจังหวัดพระนคร" โดยมีวัตถุประสงค์จะสำรวจวิธีสอน การใช้อุปกรณ์ การจัดกิจกรรม การวัดผลวิชาวรรณคดีไทย และปัญหาต่าง ๆ ที่ครูได้ประสบในการสอน ตลอดจนสำรวจทัศนคติและความสนใจของครูและนักเรียนที่มีต่อการสอนและการเรียนวิชาวรรณคดีไทย ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน ได้รับความเพลิดเพลินจากการสอน มีความเห็นว่าการหลักสูตร เวลาเรียน แบบเรียนเหมาะสมแล้ว วิธีสอนครูส่วนมากให้เด็กอ่าน ถอดคำ ประพันธ์ และตอบคำถาม กิจกรรมที่ให้เด็กทำส่วนมากคือการอ่านทำนองเสนาะ การถามตอบ อุปกรณ์ที่ใช้มากที่สุดคือ สมุดภาพ การวัดผลใช้วิธีวัดผลเมื่อจบบทเรียนเรื่องหนึ่งๆ ส่วนปัญหาที่ครูประสบส่วนมากคือ ไม่มีความสามารถบางอย่าง เช่น ร้องเพลง รำละคร เป็นต้น ครูมีชั่วโมงการสอนมากเกินไป นักเรียนไม่ค่อยรวมกิจกรรม นักเรียนส่วนมากมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาวรรณคดีไทย

อมรรวณ แจมศรี^{๒๕} ได้ทำการวิจัยเรื่อง " ทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ ปีการศึกษา ๒๕๑๐ ที่มีต่อภาษาไทย" โดยส่งแบบถามแบบปรนัย จำนวน ๑๒๐ ฉบับ ตามความคิดเห็นของนักศึกษาปีที่ ๒ แผนกช่างไม้ ช่างพิมพ์ ช่างภาพ และช่างสำรวจ สรุปผลคือ วิชาในหมวดภาษาไทย นักเรียนส่วนใหญ่ชอบเรียนวรรณคดีไทยมากที่สุด นักศึกษาส่วนมากเห็นว่าวิชาภาษาไทยเป็นประโยชน์ต่อการนำมาใช้ในชีวิตประจำวันและต่อการประกอบอาชีพได้

^{๒๔} อรสา เจนพนัส, " การสำรวจวิธีสอนนิสิตวิชาวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญในจังหวัดพระนคร," วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘.

^{๒๕} อมรรวณ แจมศรี, " ทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ ปีการศึกษา ๒๕๑๐ ที่มีต่อวิชาภาษาไทย," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๐).

สว่างจิตต์ บารมีอวยชัย ^{๒๖} ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสอนวรรณคดีไทยใน
 วิทยาลัยครูกรุงเทพมหานคร" ได้สรุปผลคำตอบเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาและอาจารย์
 ผู้สอนวิชาวรรณคดีไทยว่า วิชาในหมวดภาษาไทย ๓ วิชา คือ วรรณคดีไทย การใช้ภาษา
 และหลักภาษา ปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๐.๕๕ ชอบเรียนวรรณคดีมากที่สุด
 นักศึกษาจำนวนร้อยละ ๗๓.๓๓ เห็นว่าวิชาวรรณคดีไทยนั้น น่าศึกษาและให้ประโยชน์หลาย
 ด้าน เช่น คติ ความไพเราะ เป็นต้น รองลงมาเห็นว่าเป็นวิชาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ
 วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และอื่น ๆ รวมทั้งเป็นสมบัติของชาติควรช่วยกันรักษาไว้ มี
 นักศึกษาเพียงส่วนน้อยร้อยละ ๒.๕๐ เห็นว่าวรรณคดีมีเนื้อหาเหลวไหลไร้สาระ และนัก
 ศึกษาร้อยละ ๑.๑๑ เห็นว่าวรรณคดีไม่มีคุณค่า ควรเผาทิ้ง นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ
 ๒.๕๐ ที่เห็นว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชอบเรียนวรรณคดีเพราะวิชานี้ให้ความรู้ ความคิด
 เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น ศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ความเป็นอยู่ของคนสมัยเก่า
 และอื่น ๆ นักศึกษาร้อยละ ๔๐.๐๐ ให้เหตุผลที่ไม่ชอบเรียนวิชาวรรณคดีไทยว่า
 อาจารย์มีวิธีสอนไม่ดี รองลงมาคือ วรรณคดีมีศัพท์มาก ส่วนอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ร้อย
 ละ ๕.๐๐ ชอบวรรณคดีไทยมากที่สุด อาจารย์ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ชอบสอนวิชานี้และ
 รักวรรณคดีไทย อาจารย์ร้อยละ ๓๐.๐๐ ให้เหตุผลที่ไม่ชอบวรรณคดีไทยว่าสอนให้ได้อผล
 ตามหลักสูตรได้ยาก

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ สิทธา วัชรโรทยาน ^{๒๗} ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การ
 สำรวจการสอนวรรณคดีไทยในชั้นเตรียมอุดมศึกษา" กล่าวถึงการสอนวรรณคดีไทยใน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๒๖} สว่างจิตต์ บารมีอวยชัย, "การสอนวรรณคดีไทยในวิทยาลัยครูกรุงเทพ-
 มหานคร," วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๘, หน้า ๑๓๗-๑๕๒.

^{๒๗} สิทธา วัชรโรทยาน, "การสอนวรรณคดีไทยในชั้นเตรียมอุดมศึกษา,"
 วิทยานิพนธ์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๔๘๕, หน้า ๕๗.

สมัยโบราณเปรียบเทียบกับการสอนวรรณคดีไทย พ.ศ.๒๔๙๕ สรุปได้ผลดังนี้ การสอนวรรณคดีไทยในชั้นเตรียมอุดมศึกษา ครูส่วนมากได้รับการศึกษาวรรณคดีไทยในทางที่ผิด จึงเข้าใจวรรณคดีไทยในทางที่ผิดๆ ครูส่วนมากไม่รักวรรณคดีไทย ไม่ซาบซึ้งในรสของวรรณคดีไทย นอกจากนี้ครูผู้สอนวรรณคดีไทยมักไม่ชอบวรรณคดีไทยอย่างลึกซึ้งจับใจนัก สอนไปด้วยความรู้สึกทรมานหรือเป็นการเสียไม่ได้ เนื่องจากได้รับมอบหมายให้สอนก็สอนไม่มีความปรารถนาอยากสอนด้วยใจรักจริง ๆ และครูที่สอนวิชาวรรณคดีไทยส่วนมาก วิจารณ์วรรณคดีไทยไม่เป็น เพราะไม่ได้รับการฝึกหัดมาอย่างดี และไม่ได้อ่านหนังสือวรรณคดีไทยให้มากพอ ทั้งไม่ได้ฝึกฝนตนเองให้เกิดทักษะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารและงานวิจัยต่างประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ เหาที่ปรากฏส่วนใหญ่เป็นของสหรัฐอเมริกา ผู้วิจัยได้จำแนกเอกสารไว้ดังต่อไปนี้

๑. เอกสารการวิจัยเกี่ยวกับการสอนวรรณคดี
๒. เอกสารการวิจัยและรายงานเกี่ยวกับเนื้อหาสาระสำคัญในแบบเรียนที่สอดคล้องกับความมุ่งหมาย ของการเรียนการสอนภาษาตามหลักสูตร
๓. เอกสารการวิจัยและรายงานเกี่ยวกับความสนใจของนักเรียนที่มีต่อวรรณคดี

เอกสารการวิจัยเกี่ยวกับการสอนวรรณคดี

มอร์เซย์^{๒๔} (Morsey) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายและประโยชน์ที่นักศึกษาจะได้รับจากการศึกษาวรรณคดีที่กำหนดตามวัตถุประสงค์ในหลักสูตร และเมื่อครูได้สอนเต็มที่ตามวัตถุประสงค์แล้ว สรุปผลการวิจัยไว้ดังนี้

"ความมุ่งหมายประการสำคัญที่สุดในการเรียนการสอนวรรณคดีนั้น ครูต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีรสนิยมในวรรณคดี การสร้างรสนิยมต่อวรรณคดีนั้นจะต้องยึดหลักแห่งความเข้าใจและการแสดงออกด้วยความพอใจในเนื้อหาของวรรณคดี ทั้งนี้ครูสามารถสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้เข้าใจอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง อันจะก่อให้เกิดความซาบซึ้งในวรรณคดี ในเมื่อครูสามารถเลือกหนังสือที่มีความเหมาะสมกับความสนใจและความสามารถของผู้เรียน"

^{๒๔} Royal J. Morsey, Improving English Instruction (Boston: Allyn and Bacon, 1965), pp. 30 - 33.

ส่วนประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการศึกษาวรรณคดี คือ

๑. ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่านมากที่สุด
๒. มีความเข้าใจถึงชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากร
๓. มีความพอใจที่ได้ประสบการณ์หลาย ๆ ด้านจากเรื่องต่าง ๆ ในวรรณคดี
๔. ช่วยให้มีประสบการณ์ในชีวิตจริง รวมทั้งสามารถใช้เหตุผลและประโยชน์

จากวรรณคดีเพื่อการดำรงชีวิตได้อย่างดี

๕. ได้ความรู้ในแขนงวิชาการต่าง ๆ
๖. ช่วยให้สามารถไขข้อคำถามหลักไวยากรณ์ได้ถูกต้องยิ่งขึ้น
๗. ช่วยปรับปรุง การอ่าน การพูด และความเข้าใจภาษาให้ดียิ่งขึ้น
๘. ช่วยให้อ่านออกเสียงได้ดี
๙. ช่วยเพิ่มพูนความรู้อื่นต่าง ๆ ทิว ๆ ไป
๑๐. ส่งเสริมให้เป็นผู้ใฝ่ใจหาความรู้ และเป็นแนวทางให้เกิดความสนใจใน

วรรณคดีเรื่องอื่น ๆ

คลาร์ก (Clark) ไคลน์ (Klein) และเบิร์คส์^{๒๔} (Burks)

กล่าวถึงการสอนวรรณคดี สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ขั้นแรกของการสอนวรรณคดี คือ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนรักและซาบซึ้งต่อการอ่านหนังสือดี โดยครูควรหาวิธีสอนใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนสนุก เพลิดเพลิน

การสอนวรรณคดีเพื่อให้นักเรียนเกิดความบันเทิงใจ ครูควรมีวิธีดังนี้

^{๒๔} Leonard H. Clark, Raymond L. Klein and John B. Burks,

The American Secondary School Curriculum. (New York : The Macmillan Company), pp. 200 - 203.

๑. เลิกฝึกเกี่ยวกับคำศัพท์ที่ปรากฏในวรรณคดี

๒. ให้นักเรียนแต่ละคนมีโอกาสเลือกหนังสืออ่านตามรสนิยมของเขา เพราะนักเรียนแต่ละคนย่อมมีความสนใจอ่านแตกต่างกัน ถ้าครูต้องการให้นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านวรรณคดี ครูต้องให้นักเรียนได้อ่านเรื่องราวที่สนุก เป็นเรื่องที่มีความหมายต่อชีวิตของนักเรียน และสอดคล้องกับธรรมชาติของนักเรียนด้วย ฉะนั้นประเภทหนังสือที่นักเรียนควรจะได้อ่านควรมีทุกประเภท รวมทั้งวรรณกรรมสมัยใหม่ บทความจากวารสาร เรื่องเกี่ยวกับกีฬา นันทนาการ

๓. ใ้หม้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยให้นักเรียนจัดอภิปราย วิจารณ์วรรณคดี

การสอนวรรณคดี ครูต้องพัฒนารสนิยมที่ดีในการอ่านแก่นักเรียนด้วย โดยให้นักเรียนได้มีโอกาสอ่านขอเขียนคดี ๆ ซึ่งมีอยู่ในวรรณคดีประเภทต่าง ๆ ทั้งวรรณคดีโบราณและวรรณกรรมสมัยใหม่ การที่นักเรียนจะได้พัฒนารสนิยมในการอ่าน ครูต้องสอนให้นักเรียนรู้จักการพิจารณาวิเคราะห์ รุ้ลักษณะ ความแตกต่างของวรรณกรรม นักเรียนต้องรู้วิธีเลือก วิธีตีความและวิธีประเมินคุณค่าวรรณคดีรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งนวนิยาย บทร้อยกรองและวรรณกรรมอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนรู้จักพิจารณาอย่างมีวิจารณญาณ

จาเคียล ^{๓๐} (Jakiel) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการสอนวรรณคดีแก่นักเรียนเกรด ๙ สรุปได้ดังนี้

๑. การสอนวรรณคดีควรมุ่งใหญ่เรียนเกิดความเพลิดเพลิน

^{๓๐} Stanley James Jakiel, "An Analysis of Popular Ninth Grade. Literature Antologies with Respect to Selected Objective for the Study of Literature in the Ninth Grade," Dissertation Abstracts, Vol. 31, No. 12 (June. 1971), p. 6279 A.

๒. การเลือกวรรณกรรมปัจจุบันให้นักเรียนเรียน ควรเลือกรื่องที่มีคุณค่าและควรให้ยูเรียนมีโอกาสเลือกวรรณกรรมเพิ่มเติมบ้าง

๒. ถาวรรณกรรมที่ครูต้องการให้นักเรียนเรียนนั้นยาวมาก ครูควรเลือกเฉพาะตอนที่เห็นว่าดีที่สุดมาให้นักเรียนเรียน

๔. การยกตัวอย่างประกอบการเรียน ครูควรมีการเปรียบเทียบให้เห็นจริง

๕. ควรมีการอบรมครูให้ทราบเกี่ยวกับคำประพันธ์รูปแบบต่าง ๆ และคำประพันธ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

เอกสารการวิจัยและรายงานเกี่ยวกับเนื้อหาสาระสำคัญในแบบเรียนที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาตามหลักสูตร

ฮาร์ล อาร์ ดักลาส^{๓๑} ได้บรรยายว่า หลักเกณฑ์ของหนังสือแบบเรียนวรรณคดีมี ๒ ประการ คือ

๑. ต้องเป็นหนังสือที่รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับวรรณคดีหลาย ๆ เรื่อง อยู่ในเล่มเดียวกัน

๒. ต้องเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นโดยใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาสละสลวยตามหลักการเรียนที่ดีหรือดาเป็นเรื่องราวรอง ก็แต่งถูกต้องตามเกณฑ์ของฉันทลักษณ์

นอกจากนี้โครงสร้างของหนังสือแบบเรียนต้องมีรูปแบบดี เพื่อให้ครบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ จะตองดีทั้งในแง่เนื้อหาและภาษา

เจ. พอล เลียนาร์ค^{๓๒} ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในชั้นมัธยมศึกษา และได้สรุปว่า การบรรจุเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนวรรณคดีที่ใชสอนในโรงเรียน จะตองพิจารณาตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

^{๓๑} Harl R. Douglass, The High School Curriculum 3d ed. (New York : Ronald Press, 1964), pp. 397 - 398.

^{๓๒} Leonard, Paul J. "Developing The Secondary School Curriculum" Rinchart E. Company Incorporated, 1953, pp. 582.

๑. เลือกเนื้อหาจากเรื่องอมตะของพวกนักประพันธ์ทั้งหลาย เพื่อใช้ส่งเสริมทักษะในการอ่านและการพูด และแนะนำให้นักเรียนรู้จักกับวรรณคดีที่ดี
๒. เปลี่ยนแนวการเรียนวรรณคดีจากวิธีการเดิม คือเรียนแบบอ่านเอาเรื่อง มาเป็นการเรียนประวัติผู้แต่ง และประวัติวรรณคดีควบคู่กันไปกับการศึกษาเนื้อหาในเรื่อง
๓. จัดเลือกเรื่องดี ๆ ที่เป็นผลงานชั้นเยี่ยมของผู้แต่งที่มีคุณค่าสัก ๒ - ๓ เรื่อง เป็นอย่างน้อยให้นักเรียนอ่าน

เชสเตอร์ ที. แมคเนอร์เนย์ ^{๓๓} ได้กล่าวเกี่ยวกับการเลือกเรื่องในแบบเรียนวรรณคดีว่า "เยาวชนควรจะได้ศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ จากรูปภาพ จากเนื้อเรื่อง และบทบรรยายเรื่องง่าย ๆ และให้สามารถจับใจความในเรื่องที่สลับซับซ้อนได้ การเริ่มต้นเรียนวรรณคดีของเด็กวัยรุ่นนี้ ควรใช้วิธีการกระตุ้นใหญ่เรียนมีความกระตือรือร้นอยากเรียนอยากรู้ด้วยตนเอง"

กิดริย์ ^{๓๔} (Guidry) ได้ทำการวิจัยเรื่องเกี่ยวกับการใช้แบบเรียนเบื้องต้นและวรรณคดีสำหรับเด็ก เพื่อสอนศีลธรรมจรรยาแก่นักเรียน

บทที่ ๑ เป็นการนำเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติของคนปัจจุบันที่มีต่อหลักศีลธรรมจรรยาในสหภาพโซเวียต

บทที่ ๒ เป็นตัวอย่างของแบบเรียนที่จัดขึ้นเพื่อใช้กระตุ้นใหญ่เรียนเกิดความรู้สึกล้ำที่ จะอุทิศตนเพื่อชาติบ้านเมือง

^{๓๓} Mcnerney, Chester t., The Curriculum McGraw-Hill Book Company, 1953, pp. 292.

^{๓๔} Loyd Joseph Guidry, "Soviet Methods of teaching Morality in Primary textbooks and Children's Literature, "Dissertation Abstracts, Vol. 33 No. 6 (December, 1972), pp.2614 - 2615 A.

บทที่ ๓ แสดงวิธีที่ชาวโซเวียตใช้แบบเรียนในการสอน เพื่อให้เยาวชนเป็นสมาชิกผู้ซื้อสัตย์ต่อหมู่คณะและมีความขยันขันแข็ง รวมทั้งตระหนักในบทบาทของตนที่มีต่อชาติ

บทที่ ๔ แสดงตัวอย่างวิธีที่ชาวโซเวียตพยายามสอนให้เยาวชนเกิดความรักชาติอย่างแรงกล้า และถือว่ามีมิตรภาพและความรักแบบพี่น้องนั้นจะเกิดขึ้นเฉพาะคนในกลุ่มสังคมนิยมเท่านั้น

บทที่ ๕ ได้สรุปว่าแบบเรียนวรรณคดีสำหรับเด็กในสหภาพโซเวียตนั้นประกอบด้วยหลักของศีลธรรมจรรยาอย่างมากมายซึ่งครูโซเวียตต้องรับผิดชอบในการสอนศีลธรรมจรรยาจากแบบเรียนวรรณคดีดังกล่าวให้แก่เด็กของตนด้วย

เอกสารการวิจัยและรายงานเกี่ยวกับความสนใจของนักเรียนที่มีต่อวรรณคดี

ยอร์จ คัมบิว นอร์เวลล์^{๓๕} ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลายว่า "ความยากง่ายของเนื้อหาและเพศของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความสนใจ สนิยม และ เสริมสร้างทักษะแก่ผู้เรียนในห้องเรียนใดมาก การบังคับผู้เรียนให้สนใจวรรณคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือตอนใดตอนหนึ่งโดยเฉพาะนั้น จะทำให้ผู้เรียนเกิดความลำบากยุ่งยากใจ ทำให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่เรียนยาก เพราะวาวรรณคดีมีแต่ความสลับซับซ้อน ยากที่จะเข้าใจได้ลึกซึ้ง"

รูธ จี สตรีกแลนด์^{๓๖} ได้เขียนรายงานพร้อมกับให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดแบบเรียนวรรณคดีและภาษาว่า "ที่นักเรียนมีความนิยมชมชอบเรื่องราวในบทรอยกรอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๓๕} Norwell, George W., "The Reading Interests of Young People," D.C. Health and Company, 1950, pp. 262.

^{๓๖} Strickland, Ruth G. "Guide for Teaching English is Our Language," D.C. Health and Company 1950, pp. 156.

ของหนังสือวรรณคดีนั้น เพราะครูสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจลึกซึ้ง และมีความซาบซึ้ง แสดงให้เห็นชัดว่าเรื่องในหนังสือแบบเรียนนั้นได้รับการคัดเลือกมาอย่างดีที่มีความเหมาะสมกับระดับความเจริญเติบโต ตรงกับความสนใจและสวามิภักดิ์ของผู้เรียน จึงทำให้นักเรียนเกิดศรัทธาในเรื่องที่เรียน กับมีความพึงพอใจที่จะอ่านซ้ำอีก หนังสือวรรณคดีที่นักเรียนชอบฟังครูอ่าน และอ่านอย่างเพลิดเพลินด้วยความเข้าใจซาบซึ้งนั้น จะต้องมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เหมาะกับระดับวุฒิภาวะของนักเรียนเอง ครูจึงควรตระหนักว่าการจัดแบบเรียนให้นักเรียนวัยรุ่นใดเรียนนั้น ต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของนักเรียนเป็นสำคัญ ฉะนั้นวรรณคดีทุกประเภทซึ่งยังเป็นที่ยินยอมของผู้เรียนอยู่ทั้งในอดีตและปัจจุบัน จะมีความหมายต่อผู้เยาว์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อเมื่อเป็นเรื่องที่ตรงกับความสนใจและความต้องการของนักเรียนเองควยเสมอ"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย